

Na seminári odznel rad závažných referátov i diskusných príspevkov, ktoré skutočne mali čo povedať nielen odborníkom v oblasti marxisticko-leninskej filozofie, ale boli nesporne zaujímavým materiálom i pre záujemcov z ďalších spoločenskovedných odboroch, najmä z oblastí, v ktorej sa otázkami pokroku a vedecko-technického pokroku zvlášť intenzívne zaoberajú, t. j. pre našu sociológiu a vedecký komunizmus.

Emília Kollárová

SEMINÁR O DIALEKTICKOM PROTIREČENÍ

Katedra marxisticko-leninskej filozofie FFUK v Bratislave sa rozhodla pravidelne uskutočňovať vedecké semináre venované aktuálnym ideologickým a teoretickým problémom. Semináre majú prezentovať výsledky vedeckej práce pracovníkov katedry širšej verejnosti a zároveň majú pomôcť a koordinovať vedeckú prácu na vysokoškolských pracoviskách.

Prvá z plánovaných akcií sa uskutočnila 30. mája 1984 a seminár bol venovaný problematike *Dialektické protirečenie ako základná kategória materialistickej dialektiky*. Úvodný referát prednesený doc. PhDr. J. Coufalom, CSc., bol venovaný téme *Spory o dialektické protirečenie*. Pokúsil sa určiť základné zdroje sporov okolo interpretácie pojmu protirečenia a načrtnúť kritériá, ktoré umožňujú rozhodnúť o adekvátnosti navrhovaných riešení. Zdôraznil predovšetkým úlohu systémového hľadiska ako základného teoretického arbitra v sporoch o povahe dialektických protirečení. Doc. PhDr. V. Černík, DrSc., v referáte *Dialektické protirečenie a pojem krajnosti* poukázal predovšetkým na zásadnú odlišnosť heglovského a Marxovho riešenia problému vzťahu medzi formálnymi a reálnymi protirečeniami. Sústredil sa na tri základné tematické okruhy: problém vzťahu totožnosti a rozdielnosti; problém sprostredkovania medzi krajnosťami a problémom pôvodu antinómii. Doc. PhDr. M. Suchý, CSc., hovoril o dialektických protirečeniach a ich reflexii v pojmoch. Zdôraznil, že objektívne protirečenia vyjadrujeme vždy prostredníctvom konkrétnych kategórií, obsahových charakteristík, ktoré sú determinované stavom nášho poznania. V súvislosti s tým poukázal na odlišnosť filozofickej a špeciálnovednej reflexie objektívnych protirečení.

Ku všetkým trom referátom sa rozprúdila živá diskusia, v ktorej vystúpili viacerí súdruhovia: akademik V. Cirbes, Švihran, Marcelli, Zigo, Hohoš, Cmorej, Greguš, Dubnička, Skalský, Novosád, Sedová. Diskutovalo sa predovšetkým o možnostiach konkretizácie základných pojmov dialektiky, o ich aplikabilite pri konkrétnom vedeckom skúmaní, ako i o vzťahu dialektického a historického materializmu.

Po obedňajšej prestávke seminár pokračoval referátom PhDr. M. Marcelliho, CSc., venovanom rozboru Heglovej koncepcii protirečenia. Doc. PhDr. E. Farkašová, CSc., hovorila o dialektických protirečeniach v umeleckej reprodukcii skutočností. Referát PhDr. Z. Kiczkovéj, CSc., bol venovaný významu dialektického protirečenia v biológii. Aj k týmto trom referátom sa obsiahlo a vecne diskutovalo. Hovorilo sa o vzťahu Kanta a Hegla, Heglovej interpretácii ontologického dôkazu existencie, o vzťahu umenia a

filozofie, o dialektických potenciách umeleckej metafory, ako aj o tendenciách dialektizácie myslenia v súčasnej biológii.

Záujem o diskutovanú problematiku sa prejavil i v tom, že seminára sa zúčastnilo viac než šesťdesiat pracovníkov z oblasti filozofie a sociológie.

František Novosad